

KL/E/32/4

Kansaneläkkeensaajien Keskusliitto r.y:n
toimintakertomus vuodelta 1962.

Liiton perustaminen

Vuoden 1961 tammikuussa Helsinkiin perustettu Kansaneläkkeensaajien yhdistys valitsi saman vuoden aikana toimikunnan valmistelemaan esitystä keskusliiton perustamisesta. Saatuaan yhteyden Turkuun, Tampereelle, Poriin ja Kuopioon perustettuihin kansaneläkkeensaajien yhdistyksiin, toimikunta laati keskusliittoa varten sääntöluonnoksen ja esitti liiton perustavan kokouksen pidettäväksi vuoden 1962 alussa. Helsingin yhdistys hyväksyi toimikunnan esitykset ja jätti liiton perustavan kokouksen järjestämisen toimikunnan tehtäväksi.

Liiton perustava kokous pidettiin helmikuun 18 päivänä 1962 Helsingin työväentalossa. Kokouksessa olivat edustettuina kaikki edellä mainitut viisi yhdistystä. Kokouksen avauksen suoritti Helsingin yhdistyksen puheenjohtaja Tuomas Bryggari, minkä jälkeen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Onni Tamminen Turusta ja sihteeriksi Vilho Harinen Helsingistä. Kansaneläkkeensaajien Keskusliitto r.y. päätettiin yksimielisesti perustaa ja liitolle hyväksyttiin valmistavan toimikunnan esityksen mukaiset säännöt. Liiton perustamisasiakirjan samalla allekirjoittivat Helsingin, Turun ja Tampereen yhdistykset. Liiton puheenjohtajaksi valittiin Tuomas Bryggari ja liittohallituksen varsinaisiksi jäseniksi puheenjohtajan lisäksi Pekka Railo, Vilho Harinen, Maria Sinisalo, Laina Lehtonen, Alli Paasivirta, Jussi Pyy, Kalle Altti ja Urho Merilinna sekä varajäseniksi Matti Valkonen, Albert Sirjola, Maria Keskimäki, Severi Koskinen, Toivo Nieminen ja Hjalmar Virtanen, kaikki Helsingistä. Liiton tilintarkastajiksi valittiin varsinaisiksi Väinö V. Salovaara ja August Valta sekä varalle Elsa Paasio ja Vilho Viitanen. Keskusliiton jäsenmaksuksi hyväksyttiin 60 markkaa jäseneltä vuodessa.

Liittohallitus valitsi varapuheenjohtajaksi Pekka Railon ja liiton sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi (säännöissä liiton asiamies) Vilho Harisen.

Yhdistysverkoston laajentaminen

Liiton perustavaan kokoukseen osallistuneiden yhdistysten lisäksi tiedettiin jonkinlaista kansaneläkeläisten järjestötoi-

... mintaa olevan Kuusankoskella, Imatralla ja Karhulassa, mutta ei muualla. Näin ollen liittohallitus otti ensimmäiseksi tehtäväkseen yhdistysverkoston laajentamisen, mihin se oli liiton perustavalta kokoukseltakin saanut evästyksen. Uusien yhdistysten perustamista varten laadittiin ohjeet ja samalla ryhdyttiin hankkimaan paikkakunnittain osoitteita, joiden perusteella näitä monistettuja ohjeita ja samoin yhdistysten sääntöjä voitiin ryhtyä levittämään. Liiton perustaminen sekä liiton osoite siinä mielessä, että sen puoleen voidaan kääntyä uusia yhdistyksiä perustettaessa, saatettiin julkisuuteen sanomalehtien välityksellä. Liiton hankkimien osoitteiden perusteella on yhdistysten perustamiseen liittyvää kirjallista aineistoa lähetetty noin 50 paikkakunnalle. Samoilla osoitteilla on myöhemmin lähetetty monistettuja kirjeitä, joissa yhdistysten perustamista on perusteellisimmin selvitelty. Melkoisen laaja muukin kirjeenvaihto on liitosta käsin suoritettu. Liiton asioissa on puheenjohtaja Bryggari käynyt Turussa, Lahdessa ja Jyväskylässä sekä sihteeri Harinen, Inkeroisissa, Kouvolassa, Kuusankoskella, Imatralla, Lappeenrannassa, Lahdessa, Karhulassa, Kotkassa, Keravalla ja Riihimäellä. Bryggari on perustanut yhdistyksen Lahteen sekä Harinen Inkeroisiin, Kouvolaan, Lappeenrantaan, Keravalle ja Riihimäelle. Uusia yhdistyksiä on perustettu yhdeksän ja aikaisemmin perustetuista on Imatralla toimiva Imatran Vanhusten Ystävyysseura liittynyt liittoon. Vuoden päättyessä liittoon kuului 15 yhdistystä ja ne sijaitsivat Helsingissä, Turussa, Porissa, Tampereella, Nokiolla, Jyväskylässä, Kuopiossa, Lieksassa, Imatralla, Lappeenrannassa, Kouvolassa, Inkeroisissa, Lahdessa, Riihimäellä ja Keravalla.

Toiminta kansaneläkeläisten sosiaalisen turvan laajentamiseksi

Toukokuun 15 päivänä liiton lähetystö kävi sosiaaliministeriössä jättämässä valtioneuvostolle osoitetun liiton kirjeen, jossa esitettiin kansaneläkkeitä korotettavaksi, indeksipykälää korjattavaksi kansaneläkeläisille edullisempaan muotoon, asuntokysymyksen järjestämistä sekä lääkäri-, lääke- ja sairaalahoidon järjestämistä kansaneläkeläisille maksuttomaksi. Lähetystöllä oli tilaisuus keskustella ministeri Olavi Saarisen kanssa.

Eduskunnan kokoonnuttua syyskuussa liitto osaltaan myötävaikutti siihen, että eduskunnassa ja sanomalehdistössä kiinnitettiin suurta huomiota kansaneläkeläisten turvattomaan asemaan.

Kävihän mm. sos.dem. eduskuntaryhmän lähetystö pääministerin luona esittämässä hänelle pääasiassa samat kysymykset, mitkä liiton lähetystö oli keväällä esittänyt valtioneuvostolle jättämässään kirjelmässä. Eduskunnassa sos.dem. edustaja K. Haapasalon esityksen mukaisesti hyväksyttiin vuoden 1963 tulo- ja menoarvion perusteluihin lausuma, että kansaneläkkeitä on korotettava elinkustannusten noustua 5 prosentilla, voimassa olevan määräyksen ollessa 10 prosenttia. Talousarvion jatkokäsittelyssä oli kuitenkin olemassa se vaara, että lausuma olisi perusteluista poistettu. Tämän estämiseksi oli liiton edustaja eräiden porvarillisten eduskuntaryhmien edustajien kanssa keskusteluissa ja korostamassa kansaneläkeläisten vaikeata asemaa. Lausuma jäi lopullisesti talousarvion perusteluihin. Mutta kun hallitus ei koko vuoden aikana tehnyt muuta kuin, että asetti toukokuussa ns. vuokratasotoimikunnan laatimaan ehdotusta laiksi valtion osallistumisesta vanhuk- sille myönnettävän asumistuen aiheuttamiin kustannuksiin, antamatta toimikunnan laatimaa lakiesitystä eduskunnalle, ja kun hallitus oli ohjelmajulistuksessaan vakuuttanut, että se tulee lisäämään heikoimmassa asemassa olevan väestön sosiaalista turvaa, niin liitto julkaisi joulukuussa lausuman, jossa kysyttiin: "Miksi hallitus ei täytä lupauksiaan?" Joulun edellä oli radiossa eläkeläisten pulmia käsittelevä haastattelu, jossa liiton puheenjohtaja ja sihteeri saivat esittää asiasta lyhyet lausunnot. Täydellisempänä nykyisten kansaneläkkeiden riittämättömyys voitiin tuoda esille siinä liiton sihteerin haastattelulausunnossa, jonka useat sanomalehdet julkaisivat joulukuun 29 päivänä. Eläkeläisten pulmia ovat liiton jäsenyhdistyksetkin kokouksissaan käsitelleet. Mm. Lahden yhdistys hyväksyi kokouksessaan 3.10. julkisuuteen saatetun lausuman, jossa yksityiskohtaisesti näitä pulmia esiteltiin.

Liiton toiminta kansaneläkeläisten sosiaalisen turvan laajentamiseksi on ollut niin laajaa kuin se on ollut mahdollista ja liiton toimenpiteet ovat tulleet julkisuudessa hyvin esille. Kokonaan eri asia on se, että hallitukseen ei ole pystytty vaikuttamaan.

Liittohallituksen kokoukset

Liittohallitus on kokoontunut 10 kertaa ja pöytäkirjoihin on kokouksista merkitty 74 pykälää. Kokouksiin ovat jäsenet osallistuneet:

Varsinaiset jäsenet

Tuomas Bryggari	10 kertaa
Vilho Harinen	10 "
Maria Sinisalo	10 "
Pekka Railo	9 "
Laina Lehtonen	9 "
Jussi Pyy	9 "
Kalle Altti	9 "
Urho Merilinna	9 "
Alli Paasivirta	7 "

Varajäsenet

Albert Sirjola	9 kertaa
Hjalmar Virtanen	9 "
Maria Keskimäki	8 "
Matti Valkonen	7 "
Toivo Nieminen	6 "
Severi Koskinen	1 "

Liiton taloudellinen asema

Liittohallituksen ensi töikseen laatima liiton talousarvio vuodelle 1962 päättyi 250.000 markkaan. Tällöin edellytettiin, että sihteerille maksetaan 6 kuukaudelta 15.000 markan suuruinen kuukausipalkkio. Sihteerin esityksestä palkkion maksaminen ja siitä lähemmin päättäminen siirrettiin kuitenkin myöhemmin tapahtuvaksi. Asiaa on sen jälkeen käsitelty kahdesti, viimeksi joulukuun kokouksessa, jolloin puheenjohtaja esitti, että sihteerin suorittaman työn huomioiden talousarvioon otettu palkkiosumma hänelle suoritetaan. Sihteerä esitti kuitenkin, että koska seuraavan vuoden tuloista ei ole mitään vakuutta olemassa, niin hän ei suostu nostamaan palkkiota vuodelta 1962. Kokouspalkkioitakaan liittotoimikunnan jäsenille liiton perustavan kokouksen tekemän päätöksen mukaisesti ei ole suoritettu.

Liiton tuloina ovat olleet jäsenmaksut sekä lahjoitukset, vuotta 1963 silmälläpitäen lähetettiin syksyllä eräille suuryhtymille ja suurpankeille kirje, jossa pyydettiin tekemään liitolle lahjoituksia. Kirjeeseen vastasi heti Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) ja Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK). Molempien vastaukset olivat kielteiset. Muut kirjeen saaneet eivät ole lähettäneet vastaustaan.

Liiton asiat on sihteerä hoitanut asunnossaan, joka on myös ilmoitettu pääasiassa postilähetyksiä varten liiton toimistoksi.

Helsingissä, joulukuun 31 päivänä 1962.

KANSANELÄKKEENSAAJIEN KESKUSLIITTO r.y:n
LIITTOHALLITUS